

A vibrant, multi-colored trail of dust or paint particles, resembling a rainbow, starts from the top right corner and extends diagonally towards the center of the page. The colors transition from red and orange at the bottom to blue and purple at the top.

Smjernice za stvaranje dostupnije i uključivije podrške za LGBTIQ žene i nebinarne osobe koje se doživjele rodno uvjetovano nasilje

Rijeka, 2025.

Pozadina Smjernica

Ove smjernice nastale su na temelju provedenog istraživanja „Iskustva i izazovi organizacija u pružanju podrške LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama koje su doživjele rodno uvjetovano nasilje. Istraživanje je provedeno u 2025. godini u dvije faze: 1. pomoću *online* upitnika namijenjenog organizacijama koje pružaju podršku ženama koje su doživjele rodno uvjetovano nasilje u Hrvatskoj i 2. pomoću intervjua s odabranim organizacijama koje imaju više od 15 godina iskustva rada u području pružanja podrške žrtvama nasilja.

Prema rezultatima provedenog istraživanja organizacije u Hrvatskoj kao ključne preduvjete za osiguravanje kvalitetne podrške za LGBTIQ žene i nebinarne osobe najviše prepoznaju edukaciju, a pored toga navode i važnost stvaranja sigurnog okruženja, razvijanje empatije, otvorenosti i razumijevanja, korištenje afirmativnog pristupa, te predanost i spremnost na učenje o osobi koja traži pomoć i podršku. Također se ističe i potreba za poboljšanjem financijske stabilnosti organizacija, za suradnjom i povezanosti s LGBTIQ organizacijama, a ističu i nužne promjene zakonodavstva i institucionalnih praksi kako bi se povećala sigurnost osoba koje prijavljuju rodno uvjetovano nasilje.

Izdvojeni nalazi provedenog istraživanja na kojima se temelje Smjernice:

- Usprkos raznolikoj ciljnoj skupini s kojima organizacije rade, a koja uključuje i LGBTIQ žene i nebinarne osobe, čak 54,5% (12) sudionica navodi da na internetskim stranicama njihove organizacije ne postoje jasno navedene ciljne skupine s kojima organizacija radi.
- Samo 27,3% (djelomično i u potpunosti) smatra da njihovu organizaciju LGBTIQ žene i nebinarne osobe prepoznaju kao mjesto na kojem mogu potražiti pomoć i podršku u slučaju doživljenog nasilja.
- Čak 81,8% (18) sudionica navodi da njihova organizacija ne prikuplja podatke o rodnom identitetu i spolnoj orijentaciji korisnika/ka.
- Manje od polovice organizacija smatra da su im stručne osobe educirane za rad sa lezbijkama, biseksualnim i kvir ženama, 40,9 (9), dok još manji broj smatra da su educirane za rad sa transrodnim i interspolnim ženama – 31,8% (7) odnosno sa nebinarnim osobama 27,3% (6).
- Za najveći broj sudionica, njih 72,7% (16), izazov u radu s LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama koje su doživjele rodno uvjetovano nasilje predstavlja nedovoljno znanje o tome kako pristupiti navedenim skupinama.
- Više od polovice sudionica 59,1% (13) smatra da njihova organizacija koristi afirmativni pristup u radu s LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama, dok manji broj njih 45,4% (10) smatra da su njihovi dokumenti i pravilnici osmišljeni tako da budu inkluzivni prema svim osobama koje su doživjele rodno uvjetovano nasilje, uključujući LGBTIQ žene i nebinarne osobe.

Smjernice za stvaranje dostupnije i uključivije podrške za LGBTIQ žene i nebinarne osobe koje su doživjele rodno uvjetovano nasilje

Smjernice služe kao alat za organizacije i stručnjake/inje koji žele razvijati inkluzivniji pristup podršci LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje. U širem smislu, one nude poticaj za promišljanje vlastitih postojećih praksi i pomažu u planiranju konkretnih koraka prema većoj dostupnosti i osjetljivosti podrške. Smjernice otvaraju prostor za dijalog i promjenu unutar timova, institucija i zajednica. Naša je želja da im ne pristupamo kao da su stroga pravila, već im je cilj da pozivaju na učenje, prilagodbu i djelovanje u svrhu unapređivanja uključivosti u skladu s potrebama različitih identiteta i iskustava. Mogu se koristiti kao temelj za edukaciju, procjenu postojećih usluga i osmišljavanje novih pristupa.

Važno je istaknuti i da je usvajanje ovih Smjernica u korelaciji s raspoloživim financijskim, ljudskim i drugima resursima organizacije, odnosno ustanove, posebno u slučaju osiguranja supervizije, edukacija za zaposlene, aktivnosti zagovaranja i sl.

- ✓ Na razini organizacije donijeti jasnu odluku da organizacija pruža podršku LGBTIQ ženama (i nebinarnim osobama) i učiniti je dijelom strateških i operativnih politika i pravilnika. Strateški planirati otvorenost organizacije, kao i aktivnosti i pristup prema LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama.
- ✓ Jasno istaknuti s kojom ciljnom skupinom organizacija radi na službenim internetskim stranicama i drugim službenim komunikacijskim kanalima. Isticanje ciljnih skupina može doprinijeti većoj spremnosti LGBTIQ žena i nebinarnih osoba da potraže pomoć, imajući u vidu da se radi o marginaliziranim skupinama. Objasniti što organizacija podrazumijeva pod pojmom „žene“, kako bi bilo razumljivo uključuje li i trans žene te na koji način uključuje nebinarne osobe.
- ✓ Prema mogućnostima i politikama svake organizacije/ustanove uvesti interni način vođenja evidencije u kojem bi se, na siguran način, prikupljale informacije o spolnoj orijentaciji i rodnom identitetu osoba kojima se pruža podrška. Takav način vođenja evidencije omogućio bi organizaciji praćenje vlastitog rada s LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama, uz zaštitu privatnosti i povjerljivosti korisnica.
- ✓ Sustavno prikupljati, evidentirati i analizirati povratne informacije u svrhu oblikovanja i prilagodbe programa i usluga u radu sa korisnicama, planiranja aktivnosti, zagovaranja i izvještavanja.
- ✓ Primjenjivati afirmativan pristup u svim aspektima rada organizacije, što uključuje jasnu zabranu diskriminacije na temelju spolne orijentacije i rodnog identiteta, senzibilizaciju i edukaciju zaposlenica kao i aktivno uključivanje LGBTIQ zajednice u razvoj usluga.
- ✓ Osigurati razvoj senzibiliteta svih zaposlenih za LGBTIQ+ teme, što uključuje i suradnju s LGBTIQ udrugama i stručnim osobama u ovom području. Kontinuirano educirati stručni tim za rad s LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama, s naglaskom na razumijevanje njihovih specifičnih potreba, uključujući procese poput otkrivanja identiteta (coming out) i rizike retraumatizacije. Poseban naglasak staviti na rad s trans ženama, interspolnim ženama i nebinarnim osobama.

- ✓ Osigurati superviziju za zaposlene koja će adresirati situacije od interesa za stručnjakinje, a povezane s radom sa LGBTIQ populacijom.
- ✓ Ako organizacija pruža podršku LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama, razraditi praktične upute vezano za pružanje psihološke podrške, pravne podrške, usluge smještaja i dr., a koje su vezane uz adresiranje specifičnih potreba (povezanih uz LGBTIQ i nebinarni identitet), sigurnost, odnose s drugim korisnicama i dr. Ove upute mogu biti razrađene i po ciljnim skupinama: primjerice, za stručni tim, za korisnice, za zaposlene.
- ✓ Koristiti vidljive znakove uključivanja poput zastavica duginih boja i drugih simbola na radnim mjestima i u komunikacijskim materijalima, čime se stvara sigurni i podržavajući prostor za korisnice (i zaposlenice).
- ✓ Aktivno raditi na senzibilizaciji šire zajednice za prepoznavanje i sprječavanje RUN nad LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama. Njegovati suradnje organizacija koje pružaju podršku žrtvama nasilja i LGBTIQ organizacija u Hrvatskoj kroz zajedničke aktivnosti. Uključiti se u obilježavanje važnih datuma i događanja za LGBTIQ+ zajednicu (npr. Mjesec ponosa, Međunarodni dan borbe protiv LGBTIQ-fobije, Dan sjećanja na preminule trans osobe, itd.). Na ovaj će način LGBTIQ žene prepoznati organizaciju kao mjesto na kojem mogu potražiti podršku.

Smjernice i istraživanje „Iskustva i izazovi organizacija u pružanju podrške LGBTIQ ženama i nebinarnim osobama koje su doživjele rodno uvjetovano nasilje“ dio su projekta [„DOSEGNIMO – Razvoj adekvatne podrške za LGBTIQ žene i nebinarne osobe koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje“](#) kojeg provode Lezbijska organizacija Rijeka „LORI“ i SOS Rijeka - centar za nenasilje i ljudska prava uz financijsku podršku EuroCentralnoAzijske Lezbijska* zajednice (EuroCentralAsian Lesbian* Community) i Europske unije.

Co-funded by
the European Union

